

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою

Таврійського національного університету
імені В. І. Вернадського

Протокол № 5 від 23.12. 2025 року

Голова Вченої ради

 Валерій БОРТНЯК

УВЕДЕНО В ДІЮ

наказом ректора

Таврійського національного університету
імені В. І. Вернадського

№ 168-ОД від 23.12. 2025 року

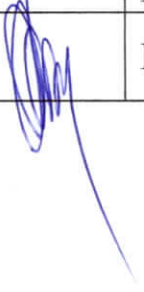
Ректор

 Валерій БОРТНЯК

ПОРЯДОК

**організації інклюзивного навчання
в Таврійському національному університеті
імені В. І. Вернадського**

Київ 2025

	Підпис	Ім'я та прізвище	Посада	Дата
Розробник		Ольга КРИВОШЕЙ	Начальник навчального відділу	
Узгоджено		Володимир КУЧЕРЯВИЙ	Проректор з навчальної роботи	
Узгоджено		Вадим РИКОВ	Начальник юридичного відділу	

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	4
2. ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ	5
3. РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ.....	6
4. ОРГАНІЗАЦІЯ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ.....	7
5. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ.....	8

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Порядок організації інклюзивного навчання в Таврійському національному університеті імені В. І. Вернадського (далі – Порядок) визначає організаційні засади інклюзивного навчання в Таврійському національному університеті імені В. І. Вернадського (далі – Університет) осіб з особливими освітніми потребами з метою реалізації їх права на здобуття якісної вищої освіти з урахуванням потреб та можливостей таких осіб.

1.2. Порядок розроблено відповідно до Законів України «Про освіту», Закону України «Про вищу освіту», Порядку організації інклюзивного навчання у закладах вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 р. № 635, Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 р. № 366 (в редакції розпорядження Кабінету Міністрів України від 25 березня 2025 р. № 294-р) та інших нормативних актів, що регулюють відносини у сфері освіти здобувачів освіти з особливими освітніми потребами.

1.3. У цьому Порядку терміни вживаються в такому значенні:

- здобувачі освіти з особливими освітніми потребами – особи з особливими освітніми потребами, які здобувають освіту в Університеті;

- особа з особливими освітніми потребами – особа, яка потребує додаткової постійної чи тимчасової підтримки в освітньому процесі з метою забезпечення її права на освіту;

- інклюзивне освітнє середовище – сукупність умов, способів і засобів для спільного навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти з урахуванням їхніх потреб і можливостей.

- інклюзивна група – група у закладі вищої освіти, де поряд із іншими здобувачами освіти навчаються одна або більше осіб з особливими освітніми потребами.

- універсальний дизайн – це стратегія, спрямована на те, щоб проектування і компоненти будь-якого середовища, виробів, комунікацій, інформаційних технологій чи послуг були однаково доступні чи зрозумілі всім та відповідали вимогам спільного користування.

- інші терміни вживаються у значенні, наведеному в Законах України «Про освіту», «Про вищу освіту».

1.4. Університет надає освітні послуги здобувачам освіти на рівній основі, без дискримінації, незалежно від віку, громадянства, місця проживання, статі, кольору шкіри, соціального і майнового стану, національності, мови, походження, стану здоров'я, ставлення до релігії, наявності судимості, а також від інших обставин із застосуванням особистісно орієнтованих методів навчання та з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності усіх здобувачів освіти, рекомендацій індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності) та/або висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку особи (за наявності), що надається інклюзивно-ресурсним центром.

2. ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ

2.1. Організація освітнього процесу здобувачів освіти з особливими освітніми потребами в Університеті передбачає:

- створення інклюзивного освітнього середовища;
- застосування принципів універсального дизайну в освітньому процесі;
- приведення території Університету, будівель, споруд та приміщень у відповідність з вимогами державних будівельних норм, стандартів та правил. У разі коли наявні будівлі, споруди та приміщення Університету неможливо повністю пристосувати для потреб осіб з інвалідністю, здійснюється їх розумне пристосування з урахуванням універсального дизайну;
- забезпечення необхідними навчально-методичними матеріалами та інформаційно-комунікаційними технологіями для організації освітнього процесу;
- забезпечення в разі необхідності розумного пристосування;
- застосування в освітньому процесі найбільш прийнятних для здобувачів освіти з особливими освітніми потребами методів і способів спілкування, в тому числі української жестової мови, рельєфно-крапкового шрифту (шрифту Брайля) із залученням відповідних фахівців і педагогічних працівників;
- забезпечення доступності інформації в різних форматах (шрифт Брайля, збільшений шрифт, електронний формат та інші).

2.2. Спеціальний навчально-реабілітаційний супровід здобувачів освіти з особливими освітніми потребами передбачає, зокрема:

- навчально-організаційний супровід – допомогу учасникам освітнього процесу в організації освітнього процесу, написання та моніторинг виконання індивідуального навчального плану здобувача освіти з особливими освітніми потребами, організацію індивідуальних консультацій тощо;
- психолого-педагогічний (психолого-андрагогічний) супровід – системну діяльність, яка включає надання психологічної та педагогічної допомоги здобувачам освіти з особливими освітніми потребами під час освітнього процесу;
- соціальний супровід – заходи щодо створення умов для соціальної та соціально-побутової підтримки здобувачів освіти з особливими освітніми потребами, в тому числі надання інформації та допомоги у влаштуванні в гуртожиток, отриманні технічних засобів реабілітації, організації волонтерської допомоги для підтримки таких здобувачів освіти.

2.3. З метою створення належних умов для забезпечення навчально-реабілітаційного супроводу Університет обладнує ресурсні кімнати; приміщення для надання консультацій психологом, відпочинку, особистої гігієни, медичного обслуговування; зали для занять з лікувальної фізкультури.

2.4. Супровід здобувача освіти з особливими освітніми потребами можуть здійснювати батьки (інші законні представники) або особи, уповноважені ними, соціальні працівники (робітники), волонтери.

3. РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ

3.1. Ресурсне забезпечення інклюзивного навчання в Університеті передбачає розбудову інклюзивного освітнього середовища, яке, включає: матеріально-технічну базу, кадрове (організаційне), навчально-методичне та інформаційне забезпечення.

3.2. Матеріально-технічна база для інклюзивного навчання передбачає створення універсального дизайну у сфері освіти.

3.2.1. Для здобувачів вищої освіти із проблемами пересування (з вадами опорно-рухового апарату, зору, ДЦП та ін.), освітній процес в Університеті організовується у навчальних приміщеннях з безбар'єрним доступом. Архітектурна безбар'єрність зовнішнього і внутрішнього простору Університету поступово забезпечується з урахуванням фінансових можливостей Університету та технічних можливостей його архітектурної адаптації і передбачає, з-поміж іншого:

- спорудження пандусів;
- усунення порогів;
- встановлення спеціальних поручнів уздовж сходинок;
- забезпечення належної ширини дверей, проходів між столами;
- створення належних санітарних умов та обладнання санітарних вузлів

тощо.

3.2.2. У разі неможливості повного пристосування наявних будівель, споруд та приміщень Університету до потреб здобувачів з особливими освітніми потребами, здійснюється їх часткове пристосування.

3.2.3. Для комфортного навчання в Університеті здобувачі освіти з особливими освітніми потребами мають право використовувати індивідуальні технічні засоби, зокрема, слухові апарати, ноутбуки тощо.

3.3. Кадрове (організаційне) забезпечення передбачає утворення (в межах існуючої штатної чисельності) групи психолого-педагогічного супроводу, що створюється наказом ректора за поданням проректора з навчальної роботи.

3.3.1. Діяльність групи психолого-педагогічного супроводу визначається цим Порядком.

3.3.2. До складу групи психолого-педагогічного супроводу входять: практичний психолог, директор навчально-наукового інституту, на якому навчається освітні з особливими освітніми потребами, гарант ОП та куратор академічної групи.

3.4. Група психолого-педагогічного супроводу виконує такі завдання:

- співпрацює із структурними підрозділами закладу вищої освіти щодо організації інклюзивного навчання та забезпечення навчально-реабілітаційного супроводу здобувачів освіти з особливими освітніми

потребами, фізкультурно-спортивного супроводу для заохочення здобувачів з особливими освітніми потребами до активних занять фізичною культурою та окремими видами спорту, участі у змаганнях різного рівня та параолімпійському русі, має на меті зміцнення мотивації до здорового способу життя та передбачає поліпшення психофізичного стану;

- проводить моніторинг виконання індивідуального навчального плану здобувача з особливими освітніми потребами;

- організовує підготовку (підвищення кваліфікації) науково-педагогічних працівників закладу вищої освіти та соціальних працівників, волонтерів для роботи із здобувачами освіти з особливими освітніми потребами шляхом проведення лекцій, семінарів, тренінгів, засідань за круглим столом тощо;

- консультує та надає методичну допомогу науково-педагогічним працівникам закладу вищої освіти щодо організації освітнього процесу здобувачів освіти з особливими освітніми потребами;

- провадить інформаційно-просвітницьку діяльність з формування толерантного ставлення до здобувачів освіти з особливими освітніми потребами;

- співпрацює із закладами соціального захисту населення, громадськими об'єднаннями з метою провадження волонтерської діяльності, спрямованої на підтримку здобувачів освіти з особливими освітніми потребами.

- взаємодіє із медичними закладами для медико-реабілітаційного супроводу здобувачів з особливими освітніми потребами.

3.5. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення передбачає:

- наявність індивідуального навчального плану здобувача з особливими освітніми потребами;

- забезпечення необхідними навчально-методичними матеріалами та інформаційно-комунікаційними технологіями для організації освітнього процесу, в т. ч. використання сервісу для дистанційного навчання Google Classroom;

- застосування в освітньому процесі найбільш прийнятних для здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами методів і способів спілкування із залученням відповідних фахівців і педагогічних працівників;

- забезпечення доступності інформації в різних форматах (шрифт Брайля, збільшений шрифт, електронний формат, аудіоформат, українська жестова мова та інші);

- доступ до електронних ресурсів бібліотеки тощо.

Сутність навчально-методичного та інформаційного забезпечення для здобувачів з особливими освітніми потребами полягає в оптимізації викладання навчального матеріалу у максимально сприйнятливій для них формі, впровадженні сучасних педагогічних технологій навчання, забезпеченні відповідними навчально-методичними матеріалами. На всіх етапах навчання здобувачів з особливими потребами передбачається їх

індивідуальний супровід з метою допомоги у розв'язанні індивідуальних проблем опанування освітніх компонентів.

Такий вид супроводу здійснюють кафедри, які забезпечують викладання відповідних освітніх компонентів, із залученням інших структурних підрозділів Університету і відповідних фахівців у разі потреби.

3.6. Відповідальні за психолого-педагогічний супровід здобувачів з особливими освітніми потребами у навчально-науковому інституті (у разі наявності таких здобувачів) призначаються розпорядженням директора навчально-наукового інституту з числа його співробітників. Відповідальні за психолого-педагогічний супровід здобувачів з особливими освітніми потребами навчально-наукового інституту можуть бути залучені до роботи групи психолого-педагогічного супроводу, у тому числі в якості її членів.

4. ОРГАНІЗАЦІЯ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ

4.1. На підставі письмового звернення здобувача освіти з особливими освітніми потребами або одного з батьків (інших законних представників), а також індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності), іншої документації, що підтверджує наявність в особи особливих освітніх потреб, наказом ректора Університету утворюється інклюзивна група. Утворення інклюзивної групи та припинення її діяльності здійснюється відповідно до наказу.

4.2. Гранична чисельність здобувачів освіти з особливими освітніми потребами в одній групі визначається виходячи з індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності таких здобувачів освіти, спеціальності, пристосованості аудиторій тощо.

4.3. Індивідуальний навчальний план здобувача освіти з особливими освітніми потребами розробляється за його участю згідно чинних вимог в

4.4. Університеті за консультування з групою психолого-педагогічного супроводу, з урахуванням рекомендацій індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності) та/або висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку особи (за наявності), підписується таким здобувачем освіти та затверджується директором інституту.

5. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

5.1. Цей Порядок набирає чинності з дати затвердження Вченою радою Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського та введенням у дію наказом ректора.

5.2. Зміни та доповнення до цього Порядку розглядаються і затверджуються Вченою радою Університету та вводяться в дію наказом ректора.

5.3. Питання, що не врегульовані цим Порядком, регулюються нормами чинного законодавства України.

5.4. Пов'язані документи:

Положення про організацію освітнього процесу в Таврійському національному університеті імені В. І. Вернадського.